

Sygn. akt XVII AmC 39/05

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2006 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący: SSR (del.) Witold Rękosiewicz

Protokolant : ref. sąd. Marcin Piotrowski

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2006 r. w Warszawie

sprawy z powództwa

przeciwko – Przedsiębiorstwo Usługowo - Produkcyjno-

Handlowe „Tytan” w Łomży

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje – Przedsiębiorstwo

Usługowo-Handlowe „Tytan” w Łomży stosowania w umowach z konsumentami postanowień wzorca umowy o treści:

„Pominięcie Agencji przy zawarciu umów określanych w § 3 umowy w okresie trwania zlecenia bądź w okresie 6 miesięcy od daty jego rozwiązania rezygnacji lub wygaśnięcia powoduje obowiązek zapłaty na rzecz Zleceniobiorcy kary umownej w wysokości podwójnej prowizji i wymagalnej z datą zawarcia w/w transakcji. Kara umowna należna jest w takim wypadku niezależnie od umówionej prowizji zaś jej wysokość naliczana od ceny ofertowej”.

II. Wpis ostateczny od pozwu ustala na kwotę 500 zł (pięćset) i nakazuje pobranie tej kwoty od

Przedsiębiorstwo Usługowo - Produkcyjno - Handlowe „Tytan” w Łomży na rzecz Skarbu Państwa – Kasa Sądu Okręgowego w Warszawie.

- III. Zasadza od ..... Przedsiębiorstwo Usługowo – Produkcyjno – Handlowe „Tytan” w Łomży na rzecz ..... kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.
- IV. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego.

SSR Witold Rękosiewicz

UZASADNIENIE

Powód ..... wnosił o uznanie za niedozwolone i zakazanie wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umownego stosowanego przez pozwanego ..... – Przedsiębiorstwo Usługowo – Produkcyjno – Handlowe „Tytan” w Łomży w umowach z konsumentami.

Powód zakwestionował następujące postanowienie wzorca umownego:

„Pominięcie Agencji przy zawarciu umów określonych w § 3 umowy w okresie trwania zlecenia, bądź w okresie 6 miesięcy od daty jego rozwiązania, rezygnacji lub wygaśnięcia – powoduje obowiązek zapłaty na rzecz Zleceniobiorcy kary umownej w wysokości podwójnej prowizji, wymagalnej z datą zawarcia w/w transakcji. Kara umowna należna jest w takim przypadku niezależnie od umówionej prowizji zaś jej wysokość naliczana od ceny ofertowej”.

Powód stwierdził, że kwestionowane postanowienie wzorca spełnia cechy klauzul niedozwolonych przytoczonych w art. 385³ pkt 16 i 17 kc i jest postanowieniem godzącym w prawa konsumenta. Uzasadnia to w ocenie powoda wystąpienie z pozwem o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Wskazał, że kara umowna w wysokości podwójnej prowizji nie może być uznana za rażąco wygórowaną, ponieważ wysokość samej prowizji za wykonaną usługę wynosi jedynie 2 % ceny transakcyjnej. W porównaniu ze stawkami innych

agencji pośrednictwa działających na rynku wynoszącymi 3 % - 4 % stwierdził, że stosowana przez niego prowizja nie jest wysoka.

Na rozprawie strony potwierdziły prezentowane uprzednio w pismach procesowych stanowiska. Strona powodowa wskazała, rejestrze klauzul niedozwolonych prowadzonych przez Prezesa UOKiK pod pozycjami 112, 114 i 125 znajdują się klauzule niedozwolone, które odpowiadają swą treścią zakwestionowanej klauzuli stosowanej przez pozwanego.

Strona pozwana po zapoznaniu się z treścią klauzul zawartych w rejestrze klauzul niedozwolonych, na które powołał się powód uznała, że nie są one zgodne z kwestionowaną klauzulą, ponieważ nakładają na konsumenta bardziej uciążliwe obowiązki. Pozwany wskazał również, że umowa została wykonana a zapis wzorca nie nakłada na konsumenta rażąco wygórowanej kary umownej.

Powód zarzucił, że kwestionowane postanowienie wzorca narusza zasadę równości stron.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył co następuje:

Bezsporne jest, że w prowadzonej działalności gospodarczej pozwany stosuje wzorzec umowny pod nazwą „Umowa pośrednictwa Sprzedaż bez wyłączności”, zawierający kwestionowane przez powoda postanowienie.

W postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone przedmiotem oceny Sadu jest, czy zawarte we wzorcu kwestionowane postanowienia mają charakter niedozwolonych postanowień umownych. W myśl art. 385¹ kc za takie uznaje się postanowienia umowy zawieranej z konsumentami nie uzgodnione indywidualnie jeżeli kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interes.

Nie dotyczy to jednak postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę i wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W ocenie Sądu zakwestionowane przez powoda postanowienie nie dotyczy głównych świadczeń stron.

Przesłanki uznania konkretnego postanowienia za niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc są następujące:

- umowa została zawarta z konsumentem,
- postanowienie umowy nie zostało uzgodnione indywidualnie,
- postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszające jego interesy,
- jednoznacznie sformułowane postanowienie nie dotyczy głównych świadczeń stron.

W ocenie Sądu fakt spełnienia dwóch pierwszych i ostatniej z wymienionych przesłanek nie budzi wątpliwości. Natomiast odnośnie przesłanek kształtowania praw i obowiązków konsumenta sprzecznie z dobrymi obyczajami i rażącym naruszeniem jego interesów należy podkreślić, że muszą być one spełnione łącznie. Istotą dobrego obyczaju, który zastępuje stosowane uprzednio pojęcie zasad współżycia społecznego, jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się on właściwym informowaniem o wynikających z umowy uprawnieniach, rzetelnym traktowaniem równorzędnego partnera umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działanie zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystanie niewiedzy lub jego naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określone jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania.

Naruszenie interesów konsumenta musi być przy tym szczególnie doniosłe, a więc rażące. Wyrażona w art. 385¹ § 1 kc klauzula generalna została uzupełniona przez ustawodawcę listą niedozwolonych postanowień umownych zamieszczoną w art. 385³ kc. Obejmuje ona najczęściej spotykane w praktyce klauzule uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami i zarazem rażąco naruszające interesy konsumenta. Wspólną ich cechą jest równomierne rozłożenie praw, obowiązków i ryzyka między stronami prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej. Są to klauzule, które jedną ze stron – konsumenta – z góry w oderwaniu od kon-

kretnych okoliczności stawiają w gorszym położeniu. Wyliczenie to ma niepełny przykładowy charakter. Funkcja jego polega na tym, że zastosowanie we wzorcu umowy postanowień odpowiadających wskazanym w katalogu znacząco ułatwiłoby wykazanie, że spełniają one przesłanki niedozwolonych postanowień umownych objętych klauzulą generalną art. 385¹ § 1 kc.

W ocenie powoda kwestionowane postanowienie odzwierciedla cechy klauzul niedozwolonych wymienionych w art. 385³ pkt 16 i 17 kc, ponieważ narusza zasadę równości stron stosunku prawnego. Powołane przez powoda postanowienia wymienione w katalogu klauzul niedozwolonych należą do grupy, którą w doktrynie określono jako postanowienia ograniczające prawa konsumenta lub zwiększające jego obowiązki bez zachowania symetrii w stosunku do praw i obowiązków przedsiębiorcy. Zdaniem Sądu przedmiotowe postanowienie wzorca umownego nakłada na konsumenta obowiązek zapłaty kary umownej w przypadku niewykonania przez niego obowiązku zapłaty prowizji. Jednocześnie wzorzec nie zawiera postanowienia, które w przypadku niewykonania umowy przez kontrahenta konsumenta nakładałoby również na pozwanego analogiczny obowiązek zapłaty kary umownej. Nie można w ocenie Sądu uznać za takie postanowienia zawartego w § 7 wzorca, ponieważ dotyczy ono innych okoliczności faktycznych i w przeciwieństwie do kwestionowanego pozwem zapisu wzorca, traktuje obie strony umowy w ekwiwalentny sposób.

Wobec tego zgodzić się należy z powodem, że kwestionowane postanowienie wzorca umownego stosowanego przez pozwanego odzwierciedla klauzulę niedozwoloną wymienioną w art. 385³ pkt 16 kc i jako takie spełnia przesłanki klauzuli abuzywnej określone w art. 385¹ § 1 kc.

Analizując drugi z postawionych przez powoda zarzutów należy zauważyć, że wartość należności, jaką obowiązany jest na podstawie kwestionowanego zapisu zapłacić konsument liczona jako ułamek wartości ceny oferowanej nie może być z uwagi na swą wysokość uznana za wygórowaną. Wartość kary umownej nie przekracza bowiem kilku procent ceny oferowanej. Podkreślić jednocześnie wy-

pada, że przedstawiony przez powoda wzorzec umowny nie określa żadnej stawki prowizji, do której wysokości można by się odnieść, jako podstawy do określenia wartości kary umownej. Trudno więc w tych warunkach mówić, że przedmiotowa klauzula nakłada na konsumenta obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej. W tym stanie zdaniem Sądu zarzut dotyczący zgodności kwestionowanego postanowienia z klauzulą abuzywną wymienioną w art. 385³ pkt 17 kc należy uznać za nietrafny.

W postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolony Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonuje abstrakcyjnej kontroli wzorca umownego. Oznacza, że okoliczności, które mają indywidualny, dotyczący konkretnego sporu charakter np. wartość dochodzonego w innym postępowaniu przez jedną ze stron roszczenia nie są brane pod uwagę w tym postępowaniu. Sąd rozpatruje jedynie abstrakcyjną treść wzorca w zupełnym oderwaniu od tych parametrów, które nie mają znaczenia w sensie publicznym dotyczącym potencjalnie nieograniczonej grupy konsumentów. Dlatego w rozpoznawanej sprawie przedmiotem oceny Sądu nie było porównanie kwoty uzyskanej przez powoda ze sprzedaży, a kwota dochodzona przez pozwanego w innym toczącym się postępowaniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 479⁴² § 1 kc zakazał stosowania w obrocie wymienionej klauzuli uznając za trafny jeden z postawionych przez powoda zarzutów.

O wysokości wpisu od pozwu i ściągnięciu go od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa orzeczono na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 111 § 1 pkt 7 kpc.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 kpc.

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego zarządzono na zasadzie art. 479⁴⁴ kpc.

SSR Witold Rękosiewicz